

Innst. O. nr. 4

(2000-2001)

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endring i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven)

Ot.prp. nr. 72 (1999-2000)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Kommunal- og regionaldepartementet fremmer i proposisjonen forslag til endring i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) om pensjonsordning for medlemmer av Sametinget.

1.2 Bakgrunn for lovforslaget

Stillingen som president i Sametinget ble opprettet våren 1990. Stillingen ble innplassert i statens lønnsregulativ i lønnsplan 10.380 administrativ stilling (stillingskode 0372). Dette innebar at stillingen som president i Sametinget fremsto som om den var en fast stilling i staten, og at innehaveren av denne stillingen måtte anses å være en statstjenestemann med de rettigheter og plikter som en statstjenestemann innehar. Dette er imidlertid ikke i samsvar med innholdet i stillingen. Sametingets president er et politisk ombud som reguleres av Sametingets forretningsorden.

Den løsning som da ble valgt, var utelukkende motivert av behovet for at professor O. H. Maggas pensjonsrettigheter ikke skulle gå tapt på grunn av hans ombud som Sametingets valgte president. Etter lov om Statens Pensjonskasse av 28. juli 1949 nr. 26 (pensjonsloven), § 5 første ledd, er det imidlertid bare arbeidstakere tilsatt i statens tjeneste som har rett og plikt til medlemskap i Statens Pensjonskasse. Stortinget kan, etter lovens § 5 andre ledd, bestemme at arbeidstakere i en virksomhet utenfor statstjenesten skal

være medlemmer av Pensjonskassen og kan fastsette særlige regler om dette. Departementet kan treffe slikt midlertidig vedtak. Dette er ikke gjort for så vidt gjelder Sametingets president. Presidenten er således i dag ikke knyttet til noen pensjonsordning gjennom sitt verv.

1.3 Sametingets behandling av saken

Sametinget vedtok i sitt plenumsmøte 23. november 1995 følgende om pensjonsforhold for Sametingets president og andre politiske ombud i Sametinget:

«Det etableres en egen pensjonsordning innenfor Statens Pensjonskasse for Sametingets president og andre politiske ombud i Sametinget. Det forutsettes en funksjonstid på 8 år i hel stilling som president og andre politiske ombud for å oppnå fulle alderspensjonsrettigheter. Pensjonsordningen forutsettes iverksatt med virkning fra det tidspunkt presidentstillingen er opprettet (mai 1990).»

Sametinget vedtok også at det er Sametinget i plenum som skal fastsette lønn for Sametingets heltids-politikere.

Departementet er enig i at valgte sametingsrepresentanter som over lengre tid blir pålagt ombudsplikter som hindrer annet ordinært arbeid, skal ha rett til pensjon. Departementet finner det rimelig at den som har gjort tjeneste som politisk ombud i fulltidsbeskjef-tigelse bør kunne oppbevare rett til full pensjon etter 12 år. Det kan her for så vidt trekkes en parallell til lov om pensjonsordning for stortingsrepresentanter av 12. juni 1981 nr. 61, § 4.

1.4 Særlig om lønns- og arbeidsvilkår i Sametinget

Sametingets president har siden 1990 vært lønnet i hel stilling. Sametinget vedtok i forbindelse med behandlingen av fordeling av budsjettet for 1996 at også visepresidenten, fra mars 1996, skal avlønnes i hel stilling. Det er nå to heltidspolitikere i Sametinget.

I proposisjonen redegjøres det nærmere for avlønningen til Sametingets heltidspolitikere og de øvrige sametingsrepresentantene.

1.5 Alternative pensjonsordninger for Sametinget

Departementet har vurdert hvordan pensjonsforholdene for Sametingets ombud kan ordnes. Sametinget ønsker en egen pensjonsordning ved lov, slik det f.eks. er gjort for stortingsrepresentanter. Alternativt kan man opprette en hjemmel i same-loven for å gi forskrift med nærmere regler om en egen pensjonsordning. Departementet har konkludert med at denne løsningen er å foretrekke. Sametingets heltidspolitikere hører ikke naturlig hjemme verken i en pensjonsordning for kommunale ombud eller i et privat forsikringsselskap. Det vil være hensiktsmessig at en egen pensjonsordning for sametingsrepresentanter administreres av Statens Pensjonskasse.

Det foreslås en ny § 2-15 i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (same-loven), som gir medlemmer av Sametinget som utøver sitt verv på fulltid rett til pensjon etter en egen pensjonsordning. Departementet ønsker videre å åpne for at pensjonsordningen eventuelt på et senere tidspunkt kan utvides til å omfatte også andre representanter enn heltidspolitikere uten ny lovendring. Det foreslås derfor at Kongen i forskrift kan bestemme at også andre medlemmer av Sametinget skal ha rett til pensjon.

Som en følge av at ordningen skal inneholde flere særregler og at pensjonsordningens medlemmer ikke vil bli medlemmer av Statens Pensjonskasse, må det fastsettes en forskrift om de nærmere bestemmelsene om pensjonsordningen. Departementet foreslår derfor at Kongen gir nærmere forskrift om beregningen av pensjonsrettighetene og om gjennomføringen av pensjonsordningen.

Pensjonsordningen forutsettes ledet av styret i Statens Pensjonskasse. Arbeids- og administrasjonsdepartementet fastsetter det beløp som pensjonsordningen skal betale til dekning av administrasjonsutgiftene.

Pensjonsalder foreslås til 65 år.

1.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Utgiftene til pensjoner og til pensjonsordningens administrasjon dekkes ved pensjonspremier. Den del av utgiftene som ikke dekkes av medlemsinnskudd, dekkes over Sametingets budsjett.

Den årlige premie fastsettes i prosent av pensjonsgrunnlaget.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Berit Brørby, Odd Eriksen, Aud Gaundal, Einar Johansen og Leif Lund, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Lodve Solholm, fra Kristelig Folkeparti, Anita Apeltun Sæle og Ivar Østberg, fra Høyre, Sverre J. Hoddevik og Erna Solberg, fra Senterpartiet, Magnhild Meltveit Kleppa, og fra Sosialistisk Venstreparti, Helge Bjørnsen, er enig i at Sametingets president er et politisk ombud. Komiteen har merket seg at Sametingets president i dag ikke er knyttet til noen pensjonsordning gjennom sitt verv, og slutter seg til at det etableres en pensjonsordning for Sametingets president og andre politiske ombud i Sametinget.

Komiteen finner det rimelig at de som har gjort tjeneste som politisk ombud i fulltidsbeskjeftigelse etter 12 år får rett til full pensjon på lik linje med stortingsrepresentantene. Komiteen er enig i at pensjonsalder settes til 65 år.

Komiteen har merket seg at departementet har vurdert ulike pensjonsordninger som politiske ombud i Sametinget kan knyttes til. Komiteen støtter Regjeringens forslag om man oppretter en hjemmel i same-loven for å gi forskrift med nærmere regler om en egen pensjonsordning.

Komiteen har merket seg at de løpende administrasjonskostnadene vil utgjøre 130 000 kroner årlig og at disse kostnadene skal dekkes innenfor eksisterende budsjetttrammer. Komiteen vil imidlertid påpeke at med utgangspunkt i dagens situasjon hvor bare Sametingets president og visepresident omfattes av ordningen, synes det helt åpenbart urimelig at de løpende administrasjonskostnadene vil utgjøre 130 000 kroner årlig. Komiteen vil derfor be departementet vurdere forholdet mellom disse kostnadene og omfanget av det faktiske administrasjonsbehovet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt prinsipielle standpunkt om at Sametinget bør legges ned, men finner det allikevel ikke riktig å gå imot at det etableres en pensjonsordning for Sametingets president så lenge flertallet, med unntak av Fremskrittspartiet, ønsker å opprettholde Sametinget.

Disse medlemmer støtter således flertallets syn i denne sak.

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven)

I

I lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) gjøres følgende endring:

Ny § 2-15 skal lyde:

Medlemmer av Sametinget som utøver sitt verv på fulltid, har rett til pensjon etter en egen pensjonsordning. Kongen kan i forskrift bestemme at også andre medlemmer av Sametinget skal ha rett til pensjon.

Kongen gir nærmere forskrift om beregningen av pensjonsrettighetene og om gjennomføringen av pensjonsordningen.

II

Denne lov trer i kraft straks.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 12. oktober 2000

Berit Brørby
leder

Ivar Østberg
ordfører

Erna Solberg
sekretær